

Iñaki Goirizelaia

EHU, INGENIERITZA, DANTZA

DIRU PUBLIKOA EUNEIZ FINANTZATZEKO ERABILTZEA ONARTEZINA DA

EHUko errektore izan zen 2009-2017an. Ez da lar esatea Juan Inazio Perez Iglesiasen eta Iñaki Goirizelaiaren artean ezarri zituztela oraingo gure unibertsitate publikoaren zimentarriak, haien gainean jarri dutela beren alea ondoko bi errektore Nekane Balluerkak eta Eva Ferreirak. Euskal Herria helburu, ezinbesteko baliabide baitugu unibertsitatea, EHU bat sendoa.

 MIEL A. ELUSTONDO DANI BLANCO

Gisa da zuri osasunaz galdetzea: minbizia, bihotzekoa...

Minbiziarena, gaintitze prozesu bat da. Interesgarria iruditu zitzaidan nire esperientziaren berri ematea, eta horixe esatea, gaixotasuna askotan gaingitu egiten dela. Artikulua argitaratu nuenean, hemezortzi urte betetzen ziren minbizia detektatu zidatenetik: adin nagusitasuna, beraz. Nik birritan ospatzen dut urtebetetzea, jaio nintzen eguna, eta kimioterapia hartzen hasi nintzen eguna, urtarrilaren 11 batean. Berririo jaiotzea izan zen hura.

Beste artikulu bat ere gogoan daukat, metroak EHUren Leioako campusera heldu behar zuela eskatzen zenuen... Aspaldiko kontua hori ere. Ez da gau-

zatu. Esaten zuten Leioako campusean ez dagoela metro adar batek eskatzen duen behar besteko mugimendua. Ez zatekeela errentagarri, alegia. Baina halako azpiegitura handi bat egiten denean, errentagarritasunari begira jartzen bagara, akabo! Hori gabe, askotan pentsatu dut unibertsitatea ez dela lehentasunen artean egon. Gauzak aldatzen ari direla ematen du.

Zer esan nahi duzu, orain unibertsitatea gure lehentasunen artean dugula?

Bai, gizarteak balio handikotzat dauka EHU, eta nik, berriz, funtsezkoa dela esango nuke. Pandemian bertan ikusi da hori. Pandemia garaian EHUK egin duen ekar-

pena oso ona izan da. Eman dugun informazioa kalitatezkoa izan da, bai edukiari, eta bai edukia transmititzeko moduari dagokienez. Egiten diren inkestetan ere, EHU da gizarteak hobekien baloratzen duen erakundea, edo erakundeetako bat. Eta espero dut erakunde publikoek EHUren aldeko apustua handitzea.

EHUko errektoreari beti egiten zaion galdera da ea gure unibertsitate publikoak Jaurlaritzaren behar besteko babesa jasotzen duen. Eta erantzuna behin ere ez da baiezko biribila.

Inor boterean dagoenean, mila gauza ditu eskuartean. Oraintxe, pandemia, pandemiak ekarri duen egoera, ekonomia, ga-

Iñaki Goirizelaia Ordorika

BILBO, 1958

Iñaki Goirizelaia Ordorika (Bilbo, 1958) Ingeniaritza Telematikoko katedradun eta irakasle EHUKo Komunikazioetako Ingeniaritza sailean. 1981ean hasi zen irakasle Bilboko Goi Ingeniaritza eskolan, eta unibertsitate publikoko errektore izan zen bi agintalditan. Dantzari porrokatua, Victor Olaetaren ikasle, Mungiako dantza taldeko dantzari eta dantza irakasle eta koreografo, *Bai, Bagara* dokumentala eta *Kantuetan dantzan* ikuskizunaren eragile da. Oraintsu, zientzia eta dantza bateratu ditu *Sareetan zehar dantzan, java erabiliz* liburuan.

tazka politikoa... Oreka mantentzea ez da erraza. Agintariek erabakitzen dute nondik joan, hortxe dituzte botoak, eta botoek horixe egiteko aukera ematen diete. EHUKo errektoreok ez dugu hor ezer esatekorik. Errektore nintzenean, askotan esan nuen EHUK finantzazio handiagoa behar zuela; askotan esan nuen non erabili behar zen finantzazioa. Askotan.

Gaur egun ere aurrekontu handiagoa behar du EHUK?

Nik uste dut, daukagun aurrekontuarekin pertsianak altxatu besterik ezin dugula egin. Eta asko da. EHU transatlantikoa da, ez da erraz kudeatzen. Milaka eskola ordu ematen dira egunero, zabalitzen dira ikerketa laborategiak, egiten da ikerketa, dibulgazioa eta jakintza-ren transferentzia. Egunero. Baina ahal dugun moduan egiten dugu. Ikerketaren aldeko apustua benetan egin nahi bada, diru askoz gehiago sartu behar da unibertsitatean. Ez bakarrik unibertsitatean, baina, hasteko, unibertsitatean. Barne produktu gordinarekiko egiten den ikerketa gastua, "inbertsioa" esaten dut nik, jaitsi egin da azken urteotan.

Zergatik ez da EHUREN aldeko apustu sendorik egiten?

...

Hautu politikoa da?

Erabaki politikoa da... Historia aztertu behar da. Herri honetan ez dugu unibertsitate kulturarik izan inoiz. Salamancara [Espainia] joan, eta 800 urte dira sortu zutela. AEBetara joan eta, han, herri jaioberrian, jai eta hurrengo egunean hasi ziren unibertsitateak irekitzen: Massachusetts, MIT eta Harvard dira adibide. Puritanoak Ingalaterratik ihes egiten hasi zirenean, egun bat ere ez zuten behar izan unibertsitatea muntatzeko. Bazekiten han ezer egin nahi izatekotan, zer beharko zuten: unibertsitatea.

Hemen ez dugu gisako unibertsitate tradiziorik...

Hemen, hasteko, ikaragarri kostatu zaigu unibertsitate publikoa izatea.

Gure erreferentziarik sendoena Oñatiko Unibertsitatea izan zen, baina hura ez zen Oxford, ez Cambridge, hura elizaren inguruan mugitzen ziren hainbat jende oso interesgarriren ekimena zen. Hala ere, laster desagertu zen, inork ez zuelako hartan sinesten. Guk unibertsitate tradiziorik ez dugu. Deustuko Unibertsitatea hor da, baina hark ere orain dela gutxi arte ez du ikerketaren edo jakintza-ren transferentziaren bidea hartu, elite batzuk sortzea izan du helburu. Unibertsitate publikoaren egitekoa, hau da, ezagutza gizarte osoari zabaltzea, ez dakienari, eta ez daukanari, ezagutzaren bidez aurrera egiteko aukerak ematea... gurean 80ko hamarkadan sortu da.

“

Nik birritan ospatzen dut urtebetetzea, jaiotze eguna, eta kimioterapia hartzen hasi nintzen eguna, urtarrilaren 11 batean. Berritotze jaiotzearen hura”

Deustuko Unibertsitateak eliteak sortu dituela esan duzu. Handik sortuak dira EAJren buru asko eta asko.

Asko, baina zuk uste duzuna baino gutxiago. Egon da momentu bat non EAEko hiriburu etako hiru alkateak "gureak" izan diren, hiru herrialde etako diputatu nagusiak ere "gureak", eta EAEko lehendakaria ere, "gurea". Barkatu hitza txarto erabili badut, EHU ikasitakoak esan gura nuen. Eta, oraintxe momentuan, joan edozein ziklotako ikastetxe batera. Galdetu irakasleari non ikasi duen. Joan ospitale edo osasun zentro batera, eta galdetu sendagile edota erizainari non ikasi duen. Joan edozein enpresatarara, galdetu ingeniariari non ikasi duen... Horrek aldaketa ekarriko du Herri honetara.

Euneiz bidea egiten ari da, Gasteizko Legebiltzarrean tramiteak betetzen EAJren eta PSEren laguntzaz.

Jendeak jakin behar du unibertsitatea zer den, zertarako den, eta zertarako ez. Joan Hego Amerikara. Mila unibertsitate baino gehiago ere badira, baita garajeetan ere! Hori gura dugu? Unibertsitatea sortu nahi dugu, dirua irabazteko? EHUra sartu ez diren ikasleak harrapatzeke, besterik gabe? Euneiz proiektua ez da unibertsitatea, tituluak ematen dituen enpresa bat

baizik, diru etekina helburu duena. Hor-txe dira Unibasq-ek egindako txostena, eta beste hainbatena: garbi esaten dute non diren gabeziak. Eta, beharbada, bidezkoa da helburua, baina diru publikoa asmo pribatu hori finantzatzeko bideratzea onartezina da.

EHUren errektore bazina, segur naiz ez zenukeela hain gordin adieraziko. Lasaiago hitz egiten da irakasle denean, errektore denean baino?

Kar, kar... Errektore zarenean, orekari eutsi behar diozu. Konplikatu da politikoki pentsatzen duzunaz hitz egitea, edo unibertsitateaz pentsatzen duzunaz argi eta garbi jardutea... Uste dut hauxe dela errektore kargua utzi eta ematen dudana lehen elkarrizketa. Parte hartu dut irratitelebistetakoz zenbait saiotan, baina hauxe duzu lehen elkarrizketa. Eta lau urte baino gehiago joanak dira... Errektore zarenean, irakasle eta langile guz-

tion errektore zara, eta hor denetarik dago. Unibertsitatea da Euskal Herri txiki bat. Laborategi ederra. Nahitaezkoa da oreka. Pentsatzen duzuna esaterik ez dago beti. Aldiz, orain, irakasle naizela, inolako arazorik ez daukat pentsatzen dudana argi eta garbi esateko.

Uste izaten dugu errektoreek, kargua utzi eta kito egina dutela unibertsitate ibilbidea. Zer bide egin du Iñaki Goirizelaiak kargua utzi eta gero?

Iñaki Goirizelaia da EHUko irakaslea, unibertsitate mundua maite du. Uste dut EHU herri honen etorkizunaren gakoa dela, herri honek etorkizuneari ezer egin nahi badu, EHU sendoa behar du. Askotan esan dut: EHU nolako, gure etorkizuna halako. Errektore kargua utzi nuenetik, irakasle naiz. Maite dut egiten dudana: eskolak ematea, ikerketa-talde bateko kide izatea, proiektuak gau-

DANTZA BERRIA

“Victor Olaeta izan zen euskal dantza taula gainean ipini zuen lehena, moldatuta, gauza berriak egiten. Nik ere hortik jo dut. Ondo ikusten dut. Baina horrek bestelako ondorioz ere ekarri du: herriko plazan egiten zen dantza desagertu egin da, dantza ia-ia ikuskizun bihurtu da, dantza soziala galdu egin da. Sokadantzan dantza soziala egiten zen, neska eta mutil eskutik helduta irteten ziren plazara. Aurreku eta atzesku, denek egiten zuten dantza”.

DANTZA SOZIALA

“Jota, lehen, edozein herritan dantzatzen zen. Guztiz dantza soziala zen. Harremanak sortzeko balio izan du denbora askoan, neska eta mutilak elkartzeko eta abar. Gero, txapelketak etorri ziren, dantzariak birtuosismo handiz dantzatzen hasi ziren, eta jendeak, haiek ikusi eta pentsatu zuen ez zela haien modura dantzatzeko gauza. Ondorioa? Gero eta jende gutxiago ikusten dela plazan edo erromeria batean jota dantzatzen”.

Baltsamazio, kontserbazio eta berreiraketan adituak.

Errausketak, beilatoki guztietan zerbitzua, baita aseguru-etxeekin ere. 24 orduz etengabe.

Munalurra 8, Usurbil (Gipuzkoa) • 943 362 163 • 660 388 652

**FUNERARIA
GONZALEZ**
EHORZTETXEA

zatzea, liburuak idaztea... Horixe maite dut, eta ez dut besterik behar. Ez naiz Iberdrolaren presidenteorde izateko jaio, hezkuntza publikoan sinesten dut, ikerketan eta ezagutzaren dibulgazioan, herri honek unibertsitate indartsu bat behar duela sinesten dut.

Unibertsitatean sinesten duzu, EHUn, buru-bihotzez. Herri honetan bezainbat, esango nuke, askotan, zure karguak zio, mihiari kosk egin behar izan badiozu ere.

Hau ez dut inoiz publikoki esan, baina esango dut hemen: gero eta independentistago naiz. Beti izan naiz, eta orain askoz gehiago. Eta nazioarteko eztabaida, foro eta bilkuretara herri bezala joan nahi badugu, unibertsitate indartsua behar dugu atzean. Unibertsitate indartsua. EHUK pauso asko eman ditu. Konparatu edozein unibertsitate inportanterekin, eta haietatik urrun gaude, baina berrogei urte baino ez ditu EHUK. Eta hemen inportantea ez da, bakarrik, non gauden, nondik gatozen eta nora goazen baino. Aurrerapauso handiak eman ditugu, eta, gaur egun, gure unibertsitatea ondo bideratuta dago. Baina falta zaigu, asko falta zaigu.

Egiten duzuna maite duzula esan diguzu, irakastea, ikertzea, idaztea... Liburu aski bitxia ekarriko diguzu laster.

Bai. *Sareetan zehar dantzan, java erabiliz.* Java programazio-lengoaia da.

Java erabiliz, dantzan. Zu, izan ere, dantzari zaildua zara.

Horixe galdetzen zidaten, errektore iza-teari utzi, eta zer egin behar nuen. Baten, erantzun nuen: "Errektore ez naiz nire bizi guztian izango, baina dantzari bai". Dantza maite dut, beti egin naiz dan-

tzaren munduan, Mungian eta Bilbon. Urte asko egin nituen Olaeta balletean. Victor Olaeta erreferentea izan dut, 50 urte egin arte egon nintzen berarekin dantzatzen. Askok ikasi nuen berarekin. Dantza munduan, herri honek eman duen erreferenterik inportanteena da. Zalantzarik ez daukat. 1973an dantza taldea sortu genuen Mungian, eta orain bertako dantza irakaslea naiz. Koreografiak ere sortzen ditut, gure sustrai eta dantzetan oinarritu eta gauza berriak egiten ditut... Nire bizitzaren zatirik inportanteenetariko bat da dantza. Hori barik ez nintzateke neu izango.

Ingeniaria, eta dantzaria.

Jendea ezustean hartzen zuen nire lanak. "Ingeniaria zara, eta dantzaria? Eta dantza klasikoa egin duzu, eta hau eta hura egin dituzu?". Bai, ingeniaria eta dantzaria, eta liburu berriak ere biak lotu ditut: klaseetan java programa erakusten ari nintzenez, dantza adibideak erabiltzen nituen, edo dantza talde baten gestio modua, edo halakoak. Azkenean, liburuan, dantzaren bat aipatzen dudana bakoitzean, harexek azalpena eta ilustrazioa egitea pentsatu nuen. Eta halaxe etorri da *Sareetan zehar dantzan, java erabiliz*, Maider Huartek lagunduta egin dudana.

Gogoan dudana ekitaldi bat, orain hogeitau urte baino gehiago... Lauaxetaren omenezko ekitaldia Gasteizko Santa Isabel hilerrian, poeta hil zuten hormaren kontra. Aurreksua dantzatzen zu, isiltasuna

beste musikaririk gabe.

Oso momentu berezia izan zen. Horrek badu esplikazioa. Lauaxeta ez zen Mungiakoa, baina han bizi izan zen, eta hantxe du familia oraindik. Uste dut 1976an izan zela, Gabon egunean ekarri zuten Lauaxetaren gorpua Mungia eta nik aurreksua dantzatu nuen, hura hilerrira eraman eta lurperatu baino lehen. Oso momentu berezia izan zen. Isiltasuna sekulakoa izan zen. Buruan gelditu zitzaidan isiltasun hura. Gero, urteetara, Gasteizen, berriro Lauaxetaren omenez dantza egiteko aukera izan nuenean, pentsatu nuen isiltasuna zela musikaririk onena. Biak ere oso momentu bereziak ditut nire bizitzan.

Dantzari, dantza irakasle, koreografo... zertan da dantza gure herrian, zuk ikusten duzunez.

“

Gero eta

independentistago naiz.

Beti izan naiz, eta orain askoz gehiago. Eta nazioarteko eztabaida, foro eta bilkuretara herri bezala joan nahi badugu, unibertsitate indartsua behar dugu atzean”

Dantza munduan ez gara izan gauza adostasun gutxieneko batera heltzeko. Hor da Dantzerti, baina han dantza klasikoaren aldeko apustua egin da, tradizionala hautazkoetan sartuta. Nire ustez, Jaurilaritzak horren aldeko apustua egin beharko

luke. Dantza tradizionalari buruzko ikasketak ezarri beharko lirake, eta, haien barruan, euskal dantzen lerro akademiko oso bat sortu, doktorego programa, gradua, masterra... Irlandarrena modura, adibidez. Irlandarrek ez dute enbaxadarik behar, eza-gunak dira, baina dantza ikuskizun bat egin eta munduko toki guztietara heldu ziren. Horixe enbaxadarik onena! Eta zer da euskal identitatea Ipar eta Hego Ameriketara, dantza ez eta! ●

MARMOLÉS
SOULE

www.marmolessoule.com

LAPIDAK | PANTEONAK
KANPOSANTUAK
HARRI LANAK | ESKULTURAK

M. 688 605 182 | T. 948 453 444
ARIZKUN | marmolessoule@gmail.com

Museoa